

3/11 -18

H.F.

Daumier är här och väntar på ett ord, när Ni behöver boken för det som skrivs. Den har just varit utsatt för ett attentat, en person skrev: att hon 'behövde den', jag skulle skicka den - det svarades att den var lovad Er i främsta rummet. Här allt väl - dimmigt, vackert om aftnarna med lyktor. Allt går nog väl än.

t. HS.

[Postkort]

5/11 -18

H.F.

Ni blir då inte utan brev, mer än nog får Ni av mig, och hvad skall man skriva när man lever så här? Den 1 sta målade jag en stund, blev 4 gånger avbruten och kunde ej hålla tankarna vid arbetet och förstörde ögonen på det mörka huvudet - nå ja, det hade jag väl gjort i alla fall. De blevo kisande i stället för sömniga el. icke vakna ännu. I går målade jag tre timmar på en studie och hade så roligt, i morgon skall jag måla på den igen. Hvad bryr jag mig om verlden bara jag får måla. Inte vill jag ha förgyllda trappor och betjänter som målaren i 'Mikael' och går jag tillbaka så får jag sitta och måla ändå som jag tycker om - nu. Vid 60 år kan jag ställa det fördelaktigare om det behövs. Och Er har jag att tacka för välstånd. Om Ni ändå kom snart, men nej - icke skall man kasta sig i armarna på en sjukdom, kom inte. Här går den mest i byarna, går mycket. Om Ni nu ej kommer skall jag då sända Daumier^X? Skulle den ge Er en stämning som behöves? Jag vågar sända ett av Edra brev fast Ni ej begärt det. Hvad Ni har skrivit mycket, hunnit med mycket! och säkert är det ej bra att avbryta - snart är Ni färdig med det och här nere skulle andra intryck komma till, störa det som nu går lätt.

Vet Ni att "skogen" är så vacker i skymning med, då blir

^X Det var en främmande som ville ha boken.

kompositionen hel, mjuk och skön, hvad Ni måste sakna den på Er vägg.

Nu börjar jag hvar dag vänta Guys.

Hvad jag har litet tankar - om konst, och hvad Ni tänker mycket, känner, ser och förstår, Och förstår i första ögonblicket. Daumier har jag nu först börjat förstå bättre d.v.s. välja mina favoriter, först slår mig allt, jag var snål och girig efter allt i den. Och nu målar jag utan att tänka, som de unga göra. Och dagen är 6 timmar lång (när man ätit, städat kl. 10 börjar den, middag nära 4 sedan mörkt till 6.) allt skall göras på denna tid och inte blir det mycket skrivet därför heller. Men mest är det väl tomheten på tankar som gör det - slöheten som kom efter den 'röda' tiden känner jag ej mer, den tog vexlingen av vistelseort bort det kom ett visst lugn, men här har jag ej varit rätt frisk först - nu är jag det igen, känner mig lättare, gladare.

Hvilken skada att jag ej får förstå det Ni nu skrivit, men nej, det blir översatt, det skall förstås i de skandinaviska länderna, och jag får läsa det.

Hvilken stark ström av livslust, arbetsförmåga och fast tro i Edra brev, och den känslan går nog vidare till läraren, till den som har Eder tavla på sin vägg! Nu har Ni det bra, och framgång kommer. Här slitas tankarna, från det ena till det andra - och tro ej att min mor ej märker det, jag är ej bara 'helt hennes' det ser hon nog och lider. Jag vet ej hvad jag skall göra, kan man döda all tanke, pressa den in i en annans, avstå från att vara en människa

för sig? Hon skulle vara lyckligare ensam, Och all skuld skulle vara min, är min.

Ni säger i ett brev att franska konsten ´numera står på osäker botten till följd av de många föregångarna´ när vi råkas får jag väl höra mer om det. (För ögonblicket är jag inne i ´realiteten´ igen, tror jag. Naturen anger sättet sjelv.) Och Ni säger en gång att det man helst ville ha får man ej - nej vi få kampen för allt - mest kamp.

Nu har jag sökt och finner ej brevet om intuitivt seende på naturen och arbetande med detaljer efter den, med exempel av Sallinen - och jag har ändå alla Edra brev kvar, i olika packor, Ekenäs för sig, Hyvinge för sig! Här försvann saker en tid i höst, men ett brev?

Är Ni nog ute i fri luft? jag går för litet ut nu, man hinner ej ens tänka på allt.

Har Ni något emot att jag möter Er vid stationen? vi kunde frukostera tillsammans det skulle vara trevligt.

Det är nu mörkt, carbidlampan fås här men frestar ej, den blir ändå nödvändig.

Jag skriver osammanhängande, jag pratar under tiden om annat.

Er alltid tillgivna

Helene Schjerfbeck

I Gausdal få vi ro.

Jag fann brevet, bara lagt i orätt packe - visste att det fanns.

19/11 -18

H.F.

Daumier är i staden, hos Frk. W. glömdes ej. Jag gläder mig över Otava serien, det svenska kommer nog sedan. Söndag sökte jag modell, en mörk skönhet, hela dagen och fann blott min lilla Katri, den yngsta S-man, men hon är bra. En dag målades det "lilla barnet", men ej flere gånger det är osympatiskt. Min mor är bättre. Inga kommissioner.

E.t. HS.

[Postkort]

[Adresserat till]

Forstmästaren

Herr Einar Reuter

hos Dr. Häyrén

Broholmsg. 4

Helsingfors

20/11 -18

H.F.

I 1894 - 95 eller 99 års Studio fanns en helsidesplanch [Sic!] av Forain, ett möte i det fria, en folktalare. Jag tyckte då det var något starkt och att han sednare blivit bara mer minutiös så förstod jag det då. M. Wiik eger [Sic!] nog den årgången, eller Magnus. Tack för brev.

E.t.

Helene Schjerfbeck

Före kortets avgång kom ett förslag från Wasa att köpa "la petite servante" för ett något mindre pris till K.Föreningen. Ja, med glädje, och jag förklarade att jag funnit det för djerft att göra ett sådant förslag som i Åbo, när det var så obetydliga saker att gallerier ha egna pris

[Postkort]

[Adresserat till]

Forstm.

Herr Einar Reuter

hos Dr. Häyrén

Broholmsg 4

Helsingfors

Hyvinge 30/11 -18

H.F.

Det har gjort mig så ondt att Er dyrbara tid skall gå med något så tråkigt som efterforskningar om - mig, men ogera ville jag invärka [Sic!] på något. Kunde ändå inte ett par ord, en 'nyckel' till utvecklingen, göra det lättare för Er? Jag har skrivit saker som ingen, utom en i Gausdal, vet och de äro sanna Läs det eller låt bli, tag intryck eller låt bli, och sätt icke mitt namn under något. Jag tycker mer, längre, behövde det ej bli.

- - -

Här doftar en blomma här ligger en bok, det är hemvarmt, jag är lycklig. En bok har en fransk ton över sig, när det är tyst minns man en vindskammare någondstädes - och så tänker man på det arbete som väntar i morgon, på staffliet.

Er tillgivna

Helene Schjerfbeck

1/12 -18

I dag ett brev. Ni har gjort aldeles rätt med tavlorna om de önskade och Ni ville avstå I dag målas här. Det är snö sedan Ni reste, och jag är glad över vintern, man sitter inne, hos det stilla omkring sig

- - -

30/11 -18

I ungdomen fanns hopp, och kärlek till arbete det var roligt att måla, det enda roliga som fanns - tiden^x i Paris och första året i England. Sedan i Finland fanns intet hopp mer, ingen glädje, allt hvad som verkade det säger jag ej här. När allt blev hopplöst har jag sommaren 1896 i Norge, Gausdal, funnit den tanke som verkade omstörtande av allt, som gav kraft att leva, tanken "icke för min egen skull, utan för andra, för ett mål". Ni får sjelv bedöma om det verkat på målningen

(Minns Ni slutet i Dostojewskis 'Uppståndelse', han, fursten, blev icke så mycket annorlunda han bara tog allt på ett annat sätt.) Det var som 3 perioder för mig, nu kommer en frestelse - leva för konsten - hur skall det gå?

I ungdomen målade jag utan tanke, av instinkt, så kom tröttheten och under den italienska perioden söktes förenkling, men efter förebilder intet inifrån.

"Kyrkfolk" målades 1895 före vändningen i mitt liv, men det lilla gosshuvudet i hörnet nere är målat 1899, efteråt.

1897 börjas "Flicka vid gårdet", den övre delen av ansigtet blir färdig, fortsättes 1901 på Hyvinge. 1900 målas "Sjundby gård" nu i Åbo. o.s.v.

Detta för att datera tavlorna, sortera dem under olika perioder.

Försöket till altartavla målades hösten 1898, tror jag, eller var det -97?

^x tiden hos Becker, H.fors.

Tahdon huomauttaa, että tässä, kuten välin keskusteluissakin, on ilmennyt asioita, joita taiteilijatar nyt jäljestä päin on päätellyt, mutta joita jollain varovaisuudella on käytettävä E.R.

Hänelle lausutut ja tukemansa mielipiteet hänestä ovat häneen vaikuttaneet. [E.R.:s kommentar efter H.S.:s "nyckel till utvecklingen", daterad 30/11 -18]

Läs ej min skrivelse om Ni ej tycker Ni vill.

- - -

Dr. C. hämtade 4 tavlor Edelfelt? Sallinen en akvarell 1917, Ruokokoski och Jankes. Ville lämna dem här och avhämta dem sedan - 3 visitdagar!

Låt mig ersätta glasen om ej assurancen gör det. [Text i marginalen]

8/12 -18

H.F.

Det är Elna Ni menar, Elna, vår käraste, snällaste flicka som döden redan satt sitt märke på när hon målades, men som jag tror hann ha sin vårdröm just innan hon gick. Det är lycka - Vår drömmen kommer just när man tror man avstått från allt, den kan ej väntas, viljas Gerna får Ni använda teckningen om den duger, det finns 3, en i blyerts, bäst, köptes av Hr Stenman 1914 - 15, en i helfigur, gouache, ägdes av Fru Tandefelt, är nu såld åt hvem? en i olja, dålig, vet ej hvar. Tag hvad Ni finner.

En ny bok!

Arbetslust.

Här målades på Katri en timme en gång, icke som det var börjat, nej, som hon nu var, bara efter naturen. - Jag kan göra det mer utfört bättre blir det ej, därför lämnas ansigtet - bara ett öga fattas. I dag målades på boken och bordet. Hon uppträder nu i röd sammetsklädning, ärmarna och boksnittet bilda ett rött band över tavlan. En timme har det målats på det lilla barnet som ej är mig sympatiskt, det blev något som förstördes, som var utpetat i detalj utan stämning.

Det är allt. Nu längtar man att få, jemte Katri, måla äpplena färdiga, försöka än en gång i höstdiset.

Men blir där ro?

3 dagar redan hos tandläkare lika mycket kvar, 4 dagar bakning i min kakelugn och 2 dagar elektriska ljusledningar som sattes upp. Nu är det undan tänker man - och har tänkt hela livet.

Blir det omöjligt hyr jag slagtarens tomma sal der nere, den har egen ingång.

På bordet i ljusringen, den nya, ligger H.Ahtelas bok om H.S. man vet hvad där är men ser ej i den nu^x. Mycket har jag haft av Steinlen på pärmens inre sida är en Sahrman, typ och ton, och där är så mjuka konturer, det är oljeteknik. Det är nytt. Sedan i går ha vi ljus, nu kan man börja läsa.

Vet Ni "Ode till en grekisk urna", och dikten till "Helen" Poe, var mycket vackrare i översättning - min kunskap i engelska räcker för en roman men ej för en djup dikt, finesser uppfattas ej, alla ord kunna ej precis förstås.

Ljus och en skatt av böcker, hvad jag har det bra. Med
helsning från min mor

Er tillgivna

Helene Schjerfbeck

Det är kallt flickan, skall föra brevet.

^x Har ej haft tid att läsa och vill ej ta intryck när det målas en Sahrman

9/12 -18

H.F.

Jag borde i går ha sagt Er hur det gick med Viborgsutst. Konstnärsgillet, genom hvilket de bedt mig sända tavlorna, drog sig tillbaka, de bekostade intet, i sista ögonblicket, och tavlorna från Wasa (Magnus´) som jag sagt måste vara med för att höja niveau´n en smula, de kommo ej tillbaka. Och allt detta skrevs till mig då det redan var för sent att arrangera om saken härifrån. Jag sade hur det var och bad att få sända något mer, bättre, nästa år i stället. Men obehagligt känns det att ha brutit ett löfte. De äro ledsna på Konstnärsgillet och ämna protestera.

Hellre exponerar jag nästa år "Ruth"^x och ett par andra saker än jag nu uppträder med svaga. Jag sade dem att det som är i Uleåborg är en privat samling, de kunde ju tro att jag sändt till andra. Konstintresset i Viborg har alltid varit stort, de ha haft Galléns bästa arbeten där och Simberg. det är ej att handskas lätt med en utställning där.

Nu har jag fått köpa Wasa frimärken här på posten har ett ark 10 pennis och något mer, skall jag sätta dem på brev till Er eller är det hela arket värdt mer än 10 mk? Skall jag köpa mer om det fås?

Har sökt äpplen i dag, de måste tagas från Helsingfors.

Magnus bekostade alla tillbehör till ljuset och hämtade dem hit, det var ju snällt. De tänka mycket på Åbo för

^x Behöver ej sälja för det, ej sätta pris på.

framtiden, för akademins skull, och äro nu nöjda med politiken tro på Wilsons avskaffande av värneplikt [Sic!] och att fredens tidevarv kommer. Det rör kanske Er med.

Nu är Ni på fest med de unga.

Er tillgivna

H.S.

Jag har fått Hr. Stenmans Katalog och Otavas julnummer med flicka som lutar sig över ett bord, äppel blomma i handen, medeltidskostym, tidig Pariserbild. Väl tryckt i färg.

Kahlroth har bedt att få köpa de tre teckningarna som ej kommo till Viborg, vet ej än om han gjort det.

[Text i marginalerna]

torsdag

12-XII-18 [E.R.]

H.F.

Ni har fått en ny vän, det är en fin människa som skriver "jag kan ej låta bli att säga att det vore för mig en stor glädje få träffa Eder en gång personligen, det må sedan ske i morgon eller efter flere år" - han har förtroende till ödet, det som hör samman det mötes en gång, och han kan vänta. Jag var mellanhanden, nej, en obetydlig orsak som förde honom till Er. Ni får en bildad vän och Petersburgaren Dostojevski förenar Er än mer en gång; han är ej ryss utan Petersburgare, Dostojevski.

När jag sökte breven mötte jag 'Nordens barn', skogsmänniskan och hans vackra hälsningar gav mig glädje förde mig till det idéella, det enda man kan (orkar) leva för här i världen. Jag vill vara god och snäll, kan inte leva om jag inte försöker vara det - huvudsaken har jag varit i mitt blinda raseri för att få leva bara för konsten! Jag vill än försöka hålla fast i detta halmstrå av idealism, kanske ger det ro.

En skizz är nästan gjord i höst, och äpplena ligga på posten, fås ut kl. halv 5. målas i morgon.

Wasa tavlorna kommo i förgår till Magnus, Gillet gaf dem till en vaktmästare som låste in dem och for till Åbo, där inlåsta voro de så länge, jag fick dem ej till Viborg och hade gjort det till ett villkor - ledsamt.

13
20 de [ändrat av E.R.]

I morgon fann jag min mor avsvimmad lutad över ett bord, orkade ej bära henne men stödde tills hon kunde gå till sin säng. Nu är hon bättre, vill ej ha läkare men jag gick till dr. Sandelin att få råd. Enligt min beskrivning tyckte han det är ålderdomssymptom på hjärnan. Nu talar hon som vanligt igen, ligger.

Jag säger det bara till Er och M.

Er tillgivna

H.S.

Jag fick just Ert brev och är glad att Ert verk är gjort - livets stora glädje, 'det är gjort och jag går till nytt.' känner Ni nu och hvilar.

Det var Viborg som ville protestera mot Gillet i H.fors

Elna, hon var redan så eterisk så hvit, hon gick lika gerna bort som hon levde, sade hon

O, att jag kunde läsa Er bok.

15/12 -18

H.F.

Sist var jag oförmögen att tänka på annat än min mor, nu är hon bättre, är som förr, det gick hastigt över men var hemskt Förstår Ni nu att jag ej kan gå från hemmet, vet ej om jag kan hyra slagtarens sal om det sårar henne att jag "längtar bort".

Ni frågade hvem det var i Gausdal som vet - Overlaege Kr. F. Andvord, adr: Kristiania, men kan man fråga en läkare - Det skulle förvåna honom om jag föreslagit det, han skulle ej förstå det, och han skulle svara "jag är läkare". Men om jag sagt det var en vändning i mitt lif så kan Ni fråga om det var det och om mina tankar om framtiden då, och han svarar hvad han vill - och vackert. Kan han minnas det? tusendens innersta tanke har biktats för honom - han känner generationers arv hos mänskan och är en mänskovän - har provat livet sjelv. Lever han?

Marianne (Mme Marianne Stokes. adr: 14 rue du Clos. Vevey, Suisse) kan Ni fråga allt hvad Ni vill. Hon vet bara om den unga flickan med gul fläta som gick med henne i morgondiset i Paris till atelier Colarossi, och sedan målade i Bretagne. Sedan var hon gift och vi levde ej hela dagen tillsammans, och förtroenden gå ofta till mannen, det är ej det samma

En natt visste jag så väl hvad jag ville skriva - en hel

hop om ungdomen som ej kan publiceras - för personligt, och det skulle ändå få Er att förstå sednare års tyngd - till en del. Ni skrev ju om flickan att livet gav så litet, ja, litet här med tills mannen i Gausdal lärde att sjelv ge, då blev det rikt, jag kan ej säga hur rikt.

Man törs säga det till Er som sjelv givit så slösaktigt, skönt, och godhjärtat.

- - -

Nu kan man läsa en liten stund hvar afton, jag har börjat 'Dämonerna'. [Sic!]

Det tycktes mig Ni tvekade angående breven om konst när Ni var här och jag vet ej hur det blev beslutet. Jag sände en bok med som förevändning, visste ej om de kunde gå som manuskript när där var namn under. Jag hinner få den när Ni reser nedåt.

Jag samlar ej frimärken, frågade bara för Er skull, behåll alla.

Det känns ännu obehagligt för Viborgs skull, troligen blevo de flesta konstnärer borta derifrån när "Gillet" strejkade, alla skulle bekosta det sjelv. Jag hade från början sagt att med 3 småsaker ville jag ej uppträda. Ni tror de ej önskat Magnus 'Vedhuggare', kanhända, jag trodde den var bland det bättre. Om dit sändes nästa höst så råd mig.

- - -

Hvad Ni levat Er in i boken och hvad Ni skrivit bra, det märker jag på allt - fort som en enda fortsatt dröm har det gått. Och nu känner Ni det godt, lugnt, det är gjort.

Lycka till framgång

Har målat äpplen i dag det var roligt.

Eder tillgivna

Helene Schjerfbeck

16
26/12 -18 [rättat av E.R.]

Just nu kom Ert kort, och jag finner blott namnet 'Herr K.F. Hellstén' ej adress i katalogen Den är ju för resten Er.

Ni har åter sagt så mycket vackert i Ert brev om människor jag målat, det är Ni som ser det vackra - det är ej jag som får fram det. Min bild kan förstöra Er bok, tänk på det. Det Ni skrivit ger andra en bild, en hel och vacker, och så kommer pärmen och ger något annat! om jag fick föreslå finge läsaren hålla Eder bild ostörd.

Flickan i Otava är bättre än tavlan.

- - -

Vet Ni ibland har jag önskat jag hade en förmyndare som ställde om allt, men då fick jag ej vara fri! Inte Magnus, han skulle som förr lämna arbetet med allt åt mig

c. 18-XII-18

Kopia med 100:- Fmk.

H.F.

Kan Ni för detta göra den lilla flickan som skrev om "ett sommarminne", (den döde brodern) en liten julglädje? Jag vet att det är en svår, delikat sak. Skriv ingenting till mig om det.

H.S.

brevet + HSs 100 gavs åt Ragni Björklund, telegrafchefens dotter i Torneå

[Avskrift av E.R.]

20/12 -18

H.F.

God, glad jul! Ni får bara min fattiga helsning ty julklappen jag ville ge Er har ej kommit än.

Min mor är glad i dag och friskare, och från väggen sänder landskapet en helsning från tystnad och ro - allt är godt. Mycket kär är den tavlan mig.

I dag har det t.o.m. målats litet, och jag tror äpplena få bestå julfesten, ej målas mer

Söndag eller måndag tages kanske modell - jag tror Ni tycker om att höra det. Och där skrives -

Måtte Norden vara frikostig mot sitt barn, med lycka och frid önskar

Er tillgivna

Helene Schjerfbeck

25/12 -18

Skogsmänska,

Några sidor i boken äro lästa, tack till Skogarnas H.A.

Trollen säga hvad de tycka om - och jag har bara varit mänska. Två gånger har jag känt ångesten, Ni kom, och var helt borta i en sorg och jag visade mig bara glad. Man ville taga Er i sina armar, göra hvad som helst, bara göra det lättare. Men man stod utanför en stängd dörr hade ej rätt att röra vid det som ej gavs - när Ni åter var glad då var det fest för mig, se Er lycklig ville man gerna.

Röra vid en mans sorg vid det han vill hålla för sig - man må lida, förtvivla, och man får inte röra. Ni har sagt att Ni är stämningsmänska, nej, Ni känner djupare. Men hvad kan en kvinna ta sig till i detta liv.

Inte är ändå lyckan det enda goda - när man läser Dostojevskis hemska bok så är det inte hemskt ty alla dessa leva, de leva sitt liv

Nu skriver Ni att Ni haft motgångar och man undrar hvad det ordet betyder - man läser om en bank i Sverge som 'inställt', om det är något sådant? Tro på framtiden och tag 'Katri' och försök sälja eller "Ulla" - det har varit min avsigt att det skulle gå på det sättet. Och det är ju ett arv, ingenting att tala om, den som gav det behöver det ej, är borta. Tills det blir 50.000 gör vi så.

- - -

Jag skall berätta hur det var vid 19-20 år - där ute var bra att vara, man fick måla, intet annat. En dag sade en

engelsman att han ville gifta sig med mig - jag hade känt honom några dagar vi målade ute tillsammans i Bretagne. När man är ung tänker man ej med kraft - hade aldrig trott att något sådant kunde hända mig - jag vet nu att det var kärleken jag längtade efter ej efter honom, och så att få stanna i konstens värld, där ute. För så hem till sommaren och efter några veckor skrev han att mina föräldrar voro så sjukliga^x att han ej kunde gifta sig med mig. Det var ju sannt, jag är en sjukling - men varför leker man med en ung, han var 35 år Sedan blir man elak för hvar vänlighet man får. Icke för att det var kärlek, och det var ju allt rättvist men sedan behövdes tro på en mänska för att läka såret, och den kom.

Inte för världen är detta sagt.

- - -

Tack för att jag fick se Degas - några var vackra, den spelande, och de under ridån. Och tack för vår julkonfekt! Mamma helsar Eder också så varmt, hjärtligt nu - och kvällen var så stilla, lugn i år, allt var godt - en liten gran på ett bord som bukett, och granarna på tavlan gav skogens stilla stämning. Mycken vänlighet här på Hyvinge och Magnus besök lördagen förut, och fullt upp av allt godt 26 te Jag mådde litet illa i går, var trött, i dag är det bättre. Och i dag ligger en bok på posten som är stängd hvad tänker Ni på - men Ni vill göra mig en glädje - tack.

Det lilla kortet kom, jag var ju så rädd att bara såra,

x

min far dog i lungsot.

lämnade det till Er om man kunde, men mindes att en liten glädje någongång gjorde ens barnahjärta godt, och jag hade nu så fullt upp av allt. Ni med Er finkänslighet kunde det.

- - -

I dag lade jag ännu något litet till äpplena fick sedan julbesök, och nu skrives det. Det ligger ett mörker över himmelen i dag men är stilla julstämning än.

Magnus skriver att han tyckte här var frid jag var så glad, han skall ännu se att det han givit ger honom frid.

Ett brev av Melartin julaftonen - han har komponerat några saker, vill tillegna dem mig, men har ej fått dem tryckta i Tyskland nu. Oj - så mycket, för mycket.

- - -

Jag är litet matt, mamma sover, farväl och hav det godt.

Jag tänker på henne Ni följde till graven och som Ni ej glömmet, bondekraften som gör en frisk, med dem har man det godt.

Er tillgivna Helene Schjerfbeck

Tänkte ej på någon separatutst. i Viborg, läste Ert brev med tanke på denna.

Jag sände Er julklapp, hoppas den kommit fram. Det är nog litet hårdt ibland, som Ni trodde. [Anteckningar i marginalerna]

söndag

29-XII-18 [E.R.]

H.F.

Nu har Ni givit en ny julklapp, poesi som skall fylla år efter år, man går till en skatt och öser ur den utan slut. "Stjärnorna äro sköna, men skalden är lika stor och underbar" står det i prologen. Den första jag fick upp var den jag skrivit av här, den är vacker och mycket i min smak, och redan har jag funnit många av de som Ni har i översättning. Men litet har jag hunnit läsa, alltför litet också i Er bok, som aldrig tages på aftonen, ty då spöka oförstådda ord om natten. Det första som var så friskt och vackert förstod jag bra, sen´ blev det litet svårare, måste tagas helt litet i gången.

Vi ha haft 4 ´främmand´ dagar sedan jul och en dag soteld, där har Ni orsaken till så litet läsning -

Och Ni skämmer bort mig alltid ger Ni, poesi, böcker och har lärt mig känna Guys. Det var hela tiden min glädje att Ni skulle ha den, den passar bäst hos Er med alla de andra böckerna, och när Ni reser ned^x får jag kanske se den igen, en kort tid - den är farlig för mig, den för mig med sig. Vet Ni när jag målade ´arbeterskan´ hade jag i sinnet att måla en serie kvinnobilder, nu har jag det inte mer, men det måleriska hos kvinnan det frestar, och Guys var större än jag tänkte också i träsnitt. Hvad skulle

^x ej förr.

han ej vara i ljustryck Posten var stängd på julaftonen så jag hann ligga och se litet sedan allt var tyst i huset, och där var några vackra. Hon med rosenkransen hade något vackert vid händerna tror jag, och där var en fin som stod, i matt ton, och de två mörka porträtten där händer och ansigte lysa tyckte jag om, kanske var det ena hårdt men vackert ändå, jag hann ej se rätt på två som gick En liten med en ljus dam i ett sällskap var som en Rembrant. [Sic!]

Han är av de största, om man nu skall jämföra. Jag tycker om honom.

Nu måste jag skriva till Melartin och det är svårt den här gången kanske för att hans konst musiken, kan jag bara förstå med hjärtat.

Kanske förstår jag allt på det sättet?

Vet Ni, lyckan - det vore att gå som Don Quixote genom världen, äventyr på äventyr, och följde jag riktigt min smak skulle jag kasta bort allt. Det har funnits kvinnor i min fars släkt som gjort det, de ha visst varit lyckliga.

Vi önska Er ett godt nytt år att allt mörkt må vika undan arbetet segra.

Och tack än för de vänner jag har i böckerna.

Er tillgivna

Helene Schjerfbeck

Degas har jag läst och sänder Er i morgon kanske.

29-12-18 [E.R.]

Bleak season was it.

Blek årstid var det
Bleak season was it, turbulent
och vild
and wild,

När hitåt vi reste
When hitherward we journeyed,
sida vid sida
side by side.

Genom knippen av solsken och
Through bursts of sunshine and
genom flyende regnskurar
through flying showers,

Gingo genom de långa dalarna hur långa de
Paced the long Vales, how long they
voro och ändå
were, and yet,

Hur fort denna väglängd
How fast that length of way
lämnades bakom
was left behind,

Wensley's rika dal
Wensley's rich Vale and Sed-
bergh's nakna höjder
bergh's naked heights.

Den kalla vind som för att be om
The frosty wind, as if to make
ursäkt
amends,

för sin skarpa andedräkt hjälpte
For its keen breath, was aiding
våra steg
to our steps,

Och drevo oss fram som två
And drove us onward as two
skepp till sjös [Sic!]
ships at sea;

Eller likt två fåglar följeslagare
Or, like two birds, companions
i luften
in mid-air,

Skiljda och återförenade av
Parted and reunited by the
vinden
blast.

Stelt var naturens ansikte
Stern was the face of nature;
vi njöto
we rejoiced

I denna stela omgivning ty
In that stern countenance; for
våra själar därifrån drogo
our souls thence drew
En känsla av sin styrka de
A feeling of their strength. The
nakna träden
naked trees,
De isiga bäckarna då vi passerade
The icy brooks, as on we passed
uppenbarade sig
appeared
för att fråga oss Varifrån komma
To question us "Whence come
ni Till vilket slut
ye? To what end?"

Finnes endast i denna sista upplaga av Wordsworth.

[Översättningen till svenska av E.R.]

Det var bra jag ej tog slagtarens sal, hans 'frånskilda'
hustru kom hem till jul med två lass shaggmöbel m.m. som
radades in där, jag hade fått lämna halvfärdiga saker.

[Anteckningar i marginalerna]